Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in VIII libr. philosophicorum Arist. exceptus a Michael Schweizer, mon. Salemitani professo - Cod. Ettenheim-Münster 359

Specius, Johannes

[S.l.], 1596

[Proemium]

urn:nbn:de:bsz:31-132384

Visual Library

in lib. de plantis; aut sensitiua cognitionem bruta omnia; aut horum
media ut sunt zoophyta aut zoatia ut est homo de quibus
omnibus in lib. de animalibus disputat.
Itaque ex omnibus naturalis philosophiae partibus primum sibi locum vendi- (Qui libri naturalis philosophiae primum locum obtinere debent)
cat 8 libri phys. 2dm 4 libri de caelo 3m de generatione
& corruptione 4m tres ut et alij volunt 4 libri de (Quidam 2m.)
Meteoris 5tm locum tenere debent libri de fossili- (Qui 3m.)
bus & metallis de quibus in ult. cap. 3o Meteororum utrum (4m.)
aut proprium librum de his scripserit non est omnino certum (5m. &c.)
vide Zab. in prolegom. phys. c. 7o post hos ponuntur libri de
animalibus & plantis sed quo ordine non conuenit inter omnes.
Quidam nam 6o loco ponunt tres libros de Anima & post hos
parua naturalia; Alij 6o loco ponunt lib. de historia ani-
malis: sed non est cur in his immoremur. Legatur vtrorum
de tota hac materia Pererius lib. 2. suae phys. c. 7 & 8. Zab.
in prolegom. phys. & alij. De inuentione ac inuentore (De inuentione phys. lege Tol.)
philosophiae Legatur Tol. cap. prolegomenorum physicorum.
Demum his omnibus perspectis facile est colligere commodam phi-
losophiae naturalis seu physicae definitionem: Est namque ni- (Definitio physica)
hil aliud quam scientia de corpore naturali seu mobili
eiusque speciebus & principijs ut de materia & forma de cae-
lo, elementis, mixtis, Animalibus stirpibus &c.

In octo libros Physicorum.

Librorum octo de Physica auscultatione auctorē

Librorū phys. auctor ē Arist.

ee Aristotelem nemo dubitat nisi q rerū nouarū stu-
dio delectatq mauult incerta co[mm]enti quam

Tria uidenda sunt

1m. certa sectari. Sed uidendū pterea 1o de inscri-
2m. ptione horū librorū. 2do num proprie ad physiolog-
3m. iam pertineant. 3tio quodnam sit genuinum ipso-
rum obiectum; ex quo et diuisione illorū facili
negotio pspiciemq.

Inscriptio horum lib.

Ad 1m q attinet inscribunt libri hi περὶ τῆς
φυσικῆς ἀκροάσεως de physico auditu seu
auscultatione. De qua inscriptione illud certū
uidr q notauit Pererius 2do lib. suae physicae c. 10.

Hanc inscriptionē uidr ee Arist.

Arist. inscriptio.

illam uidz non ee Aristotelis eo q habita opportunitate
de illis loquendi nunq illos hoc nomine ac titulo
compellarit sz eos ut de causis & principiis in-
merat uidelicet duos primos: ut ueter sermo-
nes de motu; Eosq reliquos sex uocarit.
Simile aut uero ē inscriptionē hanc a suae
disciplinae alumnis huic opi fuisse praefixam
conueniant tn ipsi uerbo Arist., quippe q librorū
suorū alios uocauit ἐξωτερικοὺς siue ἐγκυκλίους
λόγους seu ἐγκυκλίοις l populares seu coēs,
q darent multitudini & populari sensui
essent accomodati cuiusmodi sunt illi quos scripsit
de

et Rhetorica poesi historia animalium &c. Alios
vero vocavit ἀκροαματικούς i. auscultatorios
quibus gravior ac subtilior philosophiae disciplina conti-
nebatur. Ex horum vero numero sunt et octo libri
Physicorum & inde talem quoque inscriptionem
invenere; qui et ob insignem difficultatem, & ob
obscuritatem communi nomine librorum ἀκροαματικῶν
eum fecerunt summum cum sint ad caetera quasi
quidam introitus; ita Zorzius loco cit. & Fonseca
in proœmio Metaph. c. 2. De qua divisione
Franciscus Patricius toto 6to libro tomi 1mi
discuss. peripatet. disputat.

De 2do non convenit Antonio Mirandulano cum reliquis
pene omnibus: hic enim author 15 lib. sectionum certa-
minis asserit libros hos non ad physicam sed ad Me-
taphysicam proprie spectare 1o quia physica incipit 1o.
à libris de caelo. 2do quia in libris Phys. agitur 2do.
de substantia ut est substantia, quod tractatio Metaphy-
sica est. 3tio quia de iis in his libris de in 10 Meta- 3tio.
physices agit de causis 4to. Metaphysicus 4to.
demonstrat esse substantias separatas: sed hoc ipsum et
agit in lib. Phys. Praeterea notum est et quoddam 5to.
discrimen entis; hoc tamen enim dividitur ens in mo-
bile & in immobile. Atque et primum de motu

probat Mirandulanus hos libros non ad physicam sed ad Metaph. pertinere

dr; Metaphysica aut agit de actu et potentia
et de motu. Verum quia huic sententiae adver-
Contraria sententia 1m rationum santur multa. Pr. 1o in inscriptione librorum quae est
de physica auscultatione tam diuturno priorum
consensu recepta. 2do ~~[illegible]~~ ipsemet illorum parens
2m. ac genitor Aristoteles 1 c. 1 libro 1o ait: Agendum
esse in his octo libris de principiis scientiae physicae
et in 8uo phys. textu 4. hoc eodem nomine eos ap-
pellat. Et 1o Metaph. c. 3 & 5. eosdem principiis
scientiae de natura vocat; et in fine libri primi
reijcit disputationem de formis separatis ad Metaphys.
sicut eo quod ut ait disputatio haec non sit physica;
et alibi saepius hos libros in physicis nominavit.
3m. Deinde praeter priorum consensum de his libris
tanquam parte scientiae naturalis ratio quoque sententiam huic
nomen subvertit: quia omnis scientia ut docet Aristoteles
1o poster. est circa suum subiectum et circa prin-
cipia passiones et species eius: ergo physica quasi
necessario debet circa principia et passiones ob-
iecti sui utique corporis naturalis: sed hoc nullibi fit
nisi in 8 lib. phys. ergo ideo hi libri ad physicam
spectant.

Ad 1m.

Ad 1m Negatur Ans: nam q initio primi de caelo Arist. ait se scivi[?] naturam versari in corporibus ad identidem esse ait se tunc primum aggredi tractatum de corpore; sed significat se tum primum aggredi tractationem partic[?]ularem de singulis corporibus naturalibus idque dicit ut occasionem sumat declarandi substantiam universi de quo in eo libro locuturus erat. Respondet ad 1m argtum Mirandulani. Ad 2dm similiter negatur Ans qa physicus agit de substantia ut est naturalis seu mobilis. Respondet ad 2dm. Ad 3tium dr physicum agere de causis cum respectu ad motum metaphysicum vero abstrahere a motu in tractatione causarum. Respondet ad 3m. Ad 4tum dr physicum posse agere de substantiis separatis ut sunt causae motus ad ostendendum videlicet non dari processum in infinitum in moventibus: An vero hae substantiae separatae sint natura existentes et quemodo quid item sint et utrum aeternae &c: Metaphysico comittit. Respondet ad 4tm. Ad 5tum dr aliter physicum aliter metaphysicum agere de Motu physicum sortitur ut est actus entis in potentia Metaphysicum Materialiter et prout est ens quoddam seu potius affectio entis ut ens est. Respondet ad 5m. Fusiorem huius comitalis[?] disputationem vide apud Fons. 2do Metaph. c.3. q 5. sect 2. Vide Fons.

& 3. & apud Perer[i]um lib. 2do c. 7.

Quaenam obiectu[m] horum librorum sit.

Ad 3tium q[uod] attinet existimandu[m] e[st] horu[m] librorum obiectu[m] e[ss]e principia & passio[n]es corp[or]is n[atur]alis seu mobilis in co[mmun]i ac praecise sumpti. Probat[ur]:

Probat[ur] hoc obiectum.

Illud e[st] uniuscuiusq[ue] libri obiectum q[uod] in illo explicat[ur]; s[ed] principia co[mmun]ia & passiones corp[or]is n[atur]alis in co[mmun]i sumpti in his 8 lib. explicant[ur], e[rgo] sunt obiectum horum librorum. Maior ut ex co[mmun]i loquendi & s[c]ribendi consuetudine nota e[st]: siue n[on] s[e]c[un]d[u]m [illegible] q[uo]d in aliquo libro tractat[ur] siue q[uo]d sit alicuius libri obiectu[m] idem s[ignifica]t. Probat[ur] Minor auth[ori]tate Arist. 1o Phys[icorum] textu 1o ubi ait se eo loco acturu[m] e[ss]e de principiis reru[m] n[atur]alium. Ab hac n[ost]ra co[n]clusione no[n] n[is]i no[m]i[n]e dissrepare arbitramur sentiam Zab. de scientiae n[atur]alis constitutione cap. 6to & 7mo. & Conimbr. sub proemio physicorum utq[ue] na[m] his libris subiectu[m] e[ss]e ens mobile in co[mmun]e ac suppositione simplici, [ue]l q[uate]n[us] p[ri]cipiis p[ro]priis [illegible] & in se duntaxat spectatum: qua

Quomodo hoc subiectum distinguat[ur] ab obiecto totius physicae.

ro[n]e distinguat[ur] a subiecto totius physicae q[uo]d sit ens mobile in suppositione absoluta [ue]l

Probat[ur] n[ost]ram sententiam a Zab. & Conimbr. n[on] n[is]i no[m]i[n]e discrepare.

personali s[e]c[un]d[u]m se, qua s[e]c[un]d[u]m suas p[arte]s considerat[ur]. Probat[ur] n[ost]ram assertionem ab horum

sexta n° nisi roe differe pari qa sdm rem idem e agere de principijs & passionibg alicuig sbieti atqz agere de ipso obieto q tmo mne differunt. pbr ans qa nlit agi no pt de obiecto nisi agendo de ipsig principijs & passionibg. Confirmat: Quia scia m sib duobg principalit ac suspue nersat. Cuius, circa scientis nelio cu Zab namigamg gn sic bn distinguit: Traitao de corpe naali distinguenda e in duab ptes principuab in ptem ndz coem q d ipso gnre sit primug in scia locu occupet; & partez sppia sive ptcularem in qua de sgtis speb traitao fiat. Bona diuisio. pars igr cois gtinet octo libris physice auscultationib in qua docet Actor ea q omni corpi naali coi competunt. & ut nocas, sorung principia & passioes corpib naalib coiter ac praecise sumpti: Altera n° posterior ps gtinet reliquos oes libros naturales q pp sporu multitudine ac diuersitate, narij & distincti sit. Ex quo patet et eandem ee disputatione de prima libro zu naalium gtione ac de subiecto & librorum physicorum.

Alia divisio

Demum illud silentio praetermittendum non est.
ex interpretibus multos divisisse hos libros in eos
qui sunt de principiis et in eos qui sunt de motu.

Duo primi libri phys. sunt de principiis.

De Motu Reliqui.

De principiis sunt duo primi; de motu reliqui
comprehendentes motus nomine et alia corporis naturalis
accidentia ut locum tempus etc. aliter divisio
bona non esset cum posteriores libri non de solo
motu pertractent. Fit autem in divisione hac

Quare in hac divisione solius motus fiat mentio.

solius motus mentio quia inter omnes naturales affecti-
ones primum locum obtineat. Quo vero modo primus
liber physicorum recte dicatur principium physi-
ces quo modo item reliqui vide apud Zabarellam cap. 10
prolegom. phys. Quod et reliquus liber Metaphys.
non sit exordium reliqui libri phys. ut quidam recenti-
ores volunt probat Fonseca proemio in reliquum lib.
Metaphysicorum et Franciscus Piccolomineus initio
commentariorum physicorum.

Caput primum

Quid contineat hoc primum cap.

Primum caput hoc continet proemium quod est tanquam
illustre quoddam vestibulum et magnificus quidam
aditus ad ea quae sub oculo physicorum [illegible],
certum. Incipit autem Aristoteles non a commendatione
scientiae naturalis ostendens dignitatem et utilitatem